

تحلیل قیمت برنج‌های صادراتی در تجارت جهانی

جمیل علیزاده شایق^۱

۱- دبیرانجمن برنج ایران

برنج‌های صادراتی مهم در تجارت جهانی مربوط به برنج‌های تایلندی، پاکستانی، ویتنامی، هندی و اروگوئه می‌باشند.

الف - برنج‌های تایلندی

در بررسی‌هایی که فائو به عمل آورده، شش نوع برنج تایلندی مورد مطالعه قرار گرفته است:

۱- برنج تایلندی معطر ۲- برنج تایلندی سوپر A1 ۳- برنج تایلندی با خرده برنج پائین ۴- برنج

تایلندی پاروییل ۵- برنج تایلندی صددرصد سفید ۶- برنج تایلندی با خرده برنج بالا

الف - ۱ - برنج تایلندی معطر

نرخ صادراتی این رقم برنج در سال ۲۰۱۴ که سال پایه مطالعات است، ۱۱۵۰ دلار در هر تن بود که در سال ۲۰۱۵ با یک کاهش شدید، به ۱۰۰۸ دلار در هر تن و در سال ۲۰۱۶ به ۷۶۸ دلار در هر تن سقوط کرد. از سال ۲۰۱۷ میلادی، مجدداً مواجه بودیم با افزایش نرخ صادراتی، این رقم به ۸۴۳ دلار در هر تن و در سال ۲۰۱۸ میلادی، به ۱۱۶۷ دلار در تن رسید. از آوریل ۲۰۱۸، تغییرات محسوسی در نرخ این برنج مشاهده نمی‌شود - ۱۱۷۸، ۱۱۹۱، ۱۲۴۶، ۱۱۵۰ و سرانجام در دسامبر ۲۰۱۸ میلادی، ۱۱۷۰ به دلار در هر تن رسید.

در ژانویه ۲۰۱۹ میلادی، شاهد افزایش نرخ صادراتی این رقم بودیم. ۱۲۰۱ دلار در هر تن و باز کاهش تا آوریل سال ۲۰۱۹ میلادی که به ۱۱۸۵ دلار در هر تن رسید.

متوسط نرخ صادراتی این رقم در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۸ میلادی، ۱۱۵۵ و در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۹، برابر ۱۲۰۲ دلار در هر تن افزایش معادل ۴/۱ درصد شد.

الف-۲- برنج تایلندی سوپر A1

نرخ صادراتی این رقم از برنج‌های تایلندی، از سال ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۸ میلادی، روند صعودی (از ۳۲۲ دلار در هر تن تا ۳۶۵ دلار در هر تن) داشت.

در طول سال ۲۰۱۸ میلادی، شاهد سقوط نرخ این رقم از ۳۸۵ دلار در آوریل ۲۰۱۸ تا ۳۶۵ در دسامبر همان سال بودیم. و ادامه کاهش نرخ تا آوریل سال ۲۰۱۹ میلادی و رسیدن به نرخ ۳۷۴ دلار در هر تن.

به طور کلی، متوسط نرخ این رقم برنج در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۸ میلادی ۳۶۹ دلار در هرتن و در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۹، برابر ۳۷۶ دلار در هرتن بود. یعنی ۱/۹ درصد افزایش نشان می دهد.

الف - ۳- برنج تایلندی با خرده برنج پائین

برنج های تایلندی معمولی - ولو با خرده برنج پائین - در بازار، نرخ بالائی ندارند. در سال ۲۰۱۴ میلادی، نرخ متوسط فروش این رقم در بازار جهانی ۴۲۳ دلار در هرتن بود که در سال ۲۰۱۸، به طور متوسط به ۴۲۱ دلار کاهش یافت. در فاصله آوریل ۲۰۱۸ تا دسامبر همان سال، از ۴۵۱ دلار در هرتن به ۴۰۴ دلار در هرتن کاهش یافت. در سال ۲۰۱۹، شاهد افزایش اندکی در نرخ این رقم از ۴۱۰ دلار در ژانویه ۲۰۱۹ میلادی به ۴۱۳ دلار در آوریل همان سال بودیم.

به طور متوسط، نرخ این برنج در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۸، حدود ۴۳۷ دلار در هرتن و در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۹ میلادی، ۴۱۰ دلار در هرتن بود، ۶/۳- درصد کاهش نرخ.

الف - ۴- برنج تایلندی پاربویل

نرخ صادراتی برنج تایلندی پاربویل در سال ۲۰۱۴ میلادی، به طور متوسط، ۴۳۵ دلار بود که در سال ۲۰۱۸ میلادی به ۴۳۱ دلار کاهش یافت. تغییرات نرخ این رقم از آوریل ۲۰۱۸ تا دسامبر همان سال، به طور متوسط از ۴۵۹ دلار به ۴۱۲ دلار تنزل یافت. در آغاز سال ۲۰۱۹، متوسط نرخ این رقم برنج افزایش یافته و به ۴۲۲ دلار در هرتن افزایش یافت و در آوریل سال جاری، فقط یک دلار افزایش پیدا کرد. متوسط نرخ این برنج در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۸ حدود ۴۵۲ دلار بود که در فاصله ژانویه تا آوریل سال جاری به ۴۲۲ دلار یعنی ۶/۸ درصد کاهش یافت.

الف - ۵- برنج تایلندی ۱۰۰ درصد سفید

نرخ صادراتی این برنج در سال ۲۰۱۴ تاکنون در حول و حوش ۴۲۰ - ۴۳۰ دلار در هرتن نوسان داشت. در سال ۲۰۱۴، ۴۳۵ دلار در سال ۲۰۱۸ به ۴۴۵ دلار رسید و این در حالی است که در سال ۲۰۱۶ میلادی، به ۴۰۷ دلار در تن رسیده بود.

در طول سال ۲۰۱۸ میلادی، این رقم برنج نوسان بین ۴۷۸ دلار در ماه آوریل، تا ۴۲۵ دلار در ماه دسامبر را تجربه کرد و نرخ ۴۷۸ دلار در آوریل ۲۰۱۸، بالاترین نرخ این برنج در طول ۶ سال گذشته بود.

در فاصله ژانویه ۲۰۱۹ تا آوریل همین سال، نوسان نرخ این برنج بین ۴۳۲ و ۴۲۹ دلار در هر تن بود. به طور خلاصه، متوسط نرخ این برنج در سال ۲۰۱۸ میلادی، ۴۶۴ دلار در سال ۲۰۱۹ میلادی، ۴۲۷ دلار بود که به معنای ۷/۹- درصد کاهش است.

الف -۶- برنج تایلندی با درصد خرده برنج بالا

نرخ فروش صادراتی این رقم در سال ۲۰۱۴ میلادی، ۳۸۲ دلار در هر تن بود. که در سال ۲۰۱۸ میلادی به ۴۰۸ دلار در تن ارتقاء یافت. در آوریل سال ۲۰۱۸ میلادی بهاء نرخ صادراتی این رقم برنج، ۴۳۶ دلار در هر تن بود. در دسامبر همان سال، این نرخ به ۳۹۵ دلار در هر تن کاهش یافت. در ژانویه ۲۰۱۹ میلادی شاهد افزایش نرخ به ۴۰۲ دلار در تن بودیم. نرخ این برنج، به طور متوسط در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۸ میلادی، به ۴۲۲ دلار و در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۹ به ۴۰۲ دلار یعنی ۴/۷ درصد کاهش رسید.

ب- برنج‌های پاکستانی

ارقامی از برنج‌های پاکستانی که در چرخه عرضه بین المللی هستند می‌توان به دو رقم اشاره کرد:

۱- رقم باسماتی ۲- رقم برنج با خرده برنج بالا

ب- ۱- برنج باسماتی پاکستانی

این رقم را می‌توان یکی از خوش کیفیت ترین برنج‌های پاکستانی و از ارقام مرغوب جهانی دانست. نرخ فروش این برنج در فاصله سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۹ میلادی حتی به ۱۳۲۴ دلار در هر تن رسید. در حالی که تنها در سال ۲۰۱۶ میلادی به پائین ترین نرخ خود یعنی ۷۹۵ دلار در هر تن رسیده بود.

در آوریل ۲۰۱۸ میلادی این برنج با نرخ ۱۰۵۳ دلار در هر تن معامله شد و در دسامبر همان سال به ۹۲۱ دلار رسید و در آوریل سال ۲۰۱۹ میلادی، نرخ ۹۸۳ دلار را تجربه کرد.

متوسط نرخ این برنج در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۸ میلادی، ۱۰۷۷ دلار در هر تن بود و در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۹ میلادی به ۹۲۹ دلار رسید. یعنی ۱۳/۷ درصد کاهش قیمت داشت.

ب- ۲- برنج پاکستانی با درصد خرده برنج بالا

برنج پاکستانی با درصد خرده برنج بالا، چندان مطلوب نیست. به همین دلیل، بالاترین نرخ فروش این برنج ۳۹۷ دلار در هر تن بود (در ماه می سال ۲۰۱۸ میلادی). و البته پائین ترین نرخ را نیز در دسامبر ۲۰۱۸ با ۳۱۶ دلار در هر تن تجربه کرد. سال ۲۰۱۹ میلادی، سال پر رونق برای این برنج بود و از ۳۱۹ دلار در ژانویه

به ۳۲۸ دلار در آوریل رسید. متوسط نرخ این رقم برنج در فاصله ژانویه تا آوریل ۲۰۱۹ میلادی، ۳۲۲ دلار در هرتن بود. یعنی کلا ۱۲/۴- درصد کاهش داشت.

ج- برنج ویتنامی

برنج‌های ویتنامی رایج در بازار جهانی عمدتاً دو نوع هستند:

۱- برنج‌های با درصد خرده بالا ۲- برنج‌های با درصد خرده پائین

ج-۱- برنج ویتنامی با درصد خرده پائین

این برنج نرخ‌هایی بین ۳۲۵ دلار در هرتن و ۴۵۰ دلار در هرتن را در سال‌های بین ۲۰۱۴ و ۲۰۱۹ پشت سر گذاشته است.

گران‌ترین برهه برای این رقم، ماه می سال ۲۰۱۸ و ارزانترین، در ماه فوریه سال ۲۰۱۹ بود.

متوسط نرخ این برنج، در فاصله ماه‌های ژانویه - آوریل سال ۲۰۱۸ برابر ۴۲۰ دلار و در همان برهه و در سال ۲۰۱۹، معادل ۳۴۸ دلار بود؛ یعنی ۱۷/۲- درصد کاهش نشان می‌دهد.

ج-۲- برنج ویتنامی با درصد خرده بالا

گرانترین نرخ این برنج، ۴۲۷ دلار در ماه می سال ۲۰۱۸ بود و ارزانترین نرخ را با ۳۲۳ دلار در هرتن، در ماه فوریه سال ۲۰۱۹ میلادی تجربه کرد.

متوسط نرخ این برنج در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۸، معادل ۳۹۸ دلار و در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۹ میلادی، ۳۳۲ دلار بود. با کاهش برابر ۱۶/۵- درصد.

د- برنج هندی با درصد خرده بالا

برنج هندی که در بازار تجاری ایران بسیار مورد توجه واردکنندگان قرار دارد، تصادفاً!!!! از ارزانترین برنج‌های صادراتی جهانی است.

در سال ۲۰۱۴ میلادی که متوسط نرخ صادراتی برنج باسماتی پاکستان، ۱۳۲۴ دلار در هرتن، برنج‌های تایلندی بین ۳۲۲ دلار تا ۴۳۵ دلار در نوسان بودند، برنج ویتنامی حدود ۴۰۰ دلار بود و برنج‌های آمریکائی

که تا ۱۰۰۰ دلار هم معامله شدند، نرخ صادراتی برنج هندی ۳۷۷ دلار در هر تن بود که در سال ۲۰۱۶ میلادی به ۳۳۳ دلار رسید.

گرچه برنج هندی در ماه جولای سال ۲۰۱۸ نرخ ۳۸۸ دلار را در بالاترین سطح خود تجربه کرد، لیکن متوسط نرخ این برنج در فاصله ژانویه تا آوریل سال ۲۰۱۸ میلادی، ۳۸۶ دلار بود که در برهه مشابه سال ۲۰۱۹ به ۳۶۰ دلار یعنی ۶/۶ درصد نزول رسید.

ه- برنج اوروگوئه با درصد خرده پائین

برنج اوروگوئه نیز زمانی مورد توجه وارد کنندگان برنج بود که به دو دلیل به حداقل رسید: اولاً نسبت به برنج‌های هندی و تایلندی گران‌تر بود. ثانیاً خوش کیفیت بود و قابل ارائه با برنج‌های تولید داخلی که طبیعتاً مطلوب تولید کنندگان داخلی نبود.

نرخ صادراتی این رقم در سال ۲۰۱۴ میلادی به طور متوسط ۶۰۰ دلار در هر تن بود که با یک نزول محسوس به ۴۹۷ دلار در سال ۲۰۱۸ رسید. در آوریل سال ۲۰۱۸، نرخ این رقم حدود ۵۰۰ دلار در هر تن بود. دامنه تغییرات نرخ چندان وسیع نبود. ۴۹۵-۵۰۰ و سرانجام ۴۹۰ دلار در دسامبر ۲۰۱۸ و همین نرخ تا آوریل سال ۲۰۱۹ ادامه یافت.

می‌توان گفت برنج اوروگوئه در فاصله ژانویه - آوریل سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۱۹، تنها ۲ درصد کاهش قیمت داشت.

نگاهی به نرخ‌ها و تغییرات آن‌ها در ارقام مختلف برنج، نشانگر کاهش نرخ جهانی برنج است. این کاهش در برهه زمانی ژانویه - آوریل سال ۲۰۱۸ و سال ۲۰۱۹ بین ۱/۹ تا ۱۷/۲ درصد بود. یعنی اکثریت قریب به اتفاق برنج‌های صادراتی جهان از سال ۲۰۱۴ میلادی تاکنون، رشد نرخ منفی داشتند و این در حالی است که نرخ تولید و فروش برنج‌های ایرانی (چه پرمحصول و چه کیفی) مرتباً رو به افزایش بود.

در پایان لازم است از همکاران فائو در تهران سپاسگزاری کنم که آمار جهانی به کار رفته را در اختیارم قرار دادند.